

Изх. № 1125/21.10.2020 г.

До:

инж. Любомир Иванов - Директор на РИОСВ – Монтана

Златко Живков - кмет на Община Монтана

Копие до:

Емил Димитров - Министър на околната среда и водите

Становище

от Екологично сдружение „За Земята“ и „Грийнпийс“ – България

относно

Доклад за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС) за инвестиционно предложение „Експлоатация на инсталация за обезвреждане на отпадъци от хуманното и ветеринарно здравеопазване и от фармацевтични производства“ в ПИ с идентификатор 48489.5.408 по КК и КР на гр. Монтана

Екологично сдружение „За Земята“ и „Грийнпийс“ – България сме изключително обезпокоени от проекта за обезвреждане на опасни отпадъци и категорично отхвърляме Доклада като непълен и необективен по отношение на действителните, дългосрочни, кумулативни въздействия на предложеното съоръжение върху околната среда и човешкото здраве.

Във връзка с това настояваме РИОСВ – Монтана да отхвърли така предложения ДОВОС.

Представяме Ви и конкретните аспекти от доклада, за които смятаме, че не е дадена достатъчна информация или тя е неточна.

Липса на достатъчно ясна информация за състава и произхода на отпадъците

В доклада е отбелязано, че „не е възможно да се представят точни данни за количествата на всеки отделен отпадък“, както и при произход са зададени само сектори, от които ще постъпват отпадъци, а не конкретни фирми, включително болници.

Според данни от Националния статистически институт в Северозападен район са налични 40 болнични заведения с общ капацитет от 5 828 легла и само 5 болнични заведения са на територията на област Монтана, които разполагат с 994 болнични легла и произвеждат 228 кг/ден отпадъци. Конкретно инфекциозното отделение в МБАЛ Монтана разполага с едва 20 легла, от които се образуват 4,6 кг отпадъци/ден. Тези данни сочат, че предвиденият капацитет на инсталацията - 2,4 т/ден няма да се покрива само с отпадъци, образувани на територията на област Монтана.

Поради липсата на конкретика относно произхода на постъпващите отпадъци изводите на ДОВОС относно количествата и свойствата на отпадъците, получени от съоръжението, са крайно несигурни.

Липса на задълбочено разглеждане на очакваните вредни емисии от експлоатацията:

Диоксини и фурани

Доказано е, че в процеса на изгаряне на твърди отпадъци се образуват диоксини и фурани – част от голямото семейство на устойчивите органични замърсители (УОЗ), които са сред най-токсичните химикали, известни на науката. Световната здравна организация определя диоксините като канцероген от клас 1 – т.е вещества, за които е доказано, че са ракообразуващи за хората, дори при изключително малки количества.

В информацията, предоставена от възложителя се описва температура на горивния процес не по-малко от 850°C и времето на престой на газовете не по-малко от 2 секунди (стр. 15 от ДОВОС), което е точно на допустимия праг според чл. 12, ал. 1 на Наредба № 4 за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци.

Емисиите на диоксини и сродните им вещества, изпускани при спиране и пускане са най-високи, предвид понижената температура. В ДОВОС не са отразени тези повишавания при експлоатацията на инсталацията, а е отбелязано, че тя не може да работи без прекъсване (стр.33).

ДОВОС да обясни как ще се предотвратява този нежелан ефект.

Парникови газове

В ДОВОС липсва ясна и пълна инвентаризация и баланс на емисиите на парникови газове в следствие на реализацията на предложението.

Настояваме да се включи количествено изчисление на емисиите на парникови газове, като оценката да включва и сравнение с алтернативното третиране.

Фини прахови частици

Не са споменати или разгледани ултра-фините прахови частици (ФПЧ под 2.5 микрона), които са най-опасни за човешкото здраве.

Миризми

Направеното заключение в ДОВОС, че емисии на интензивно миришещи вещества от дейността на площадката няма да се генерират, поради кратките срокове на съхранение на площадката, е изключително несъстоятелно и субективно.

Неяснота за последващото обезвреждане на пепелта след изгаряне

Отпадък от дейността ще бъде 19 01 11 * Дънна пепел и шлага, съдържащи опасни вещества – не е конкретизирано къде ще бъдат транспортирани за обезвреждане, а само, че ще се съхраняват в „биг-бег“.

Няма и конкретика за „ръчното почистване“ на филтърната система как ще се извършва и какви ще са мерките за осигуряване на безопасността на персонала, извършващ това почистване.

Не са разгледани неорганизираните имисии, които биха възникнали вследствие на боравенето (изваждане от инсталацията, изсипване в контейнери, претоварване в камиони) с опасните пепели (летлива и котлена) от съоръжението – особено в атмосферни условия на вятър или дъжд, когато тези силно токсични пепели могат да бъдат разпиляни извън площадката на съоръжението.

Недостатъчна информация за плана за мониторинг

Липсва конкретно представяне на методите за мониторинг чрез извършване на собствени непрекъснати измервания.

Не е ясно от доклада дали ще има обществен достъп до системата за мониторинг.

Мониторингът върху емисиите на диоксини и фурани е недостатъчен, тъй като липсва напълно биологичен мониторинг на натрупването им в хранителната верига и в телата на живущите в близост до инсталацията. ДОВОС следва да включи такъв мониторинг в мерките за намаляване на риска и въздействията от инсталацията. Опасността от ракообразуване е особено голяма при храна (месо, мляко, яйца и др.), отглеждана в близост до инсталацията.

Липсва разглеждане на алтернативни технологии

Изгарянето на отпадъци не е единственият начин за обезвреждане на медицински и опасни отпадъци, които са предвидени за обработка при експлоатацията на инсталацията, но в ДОВОС не са разгледани алтернативни технологии.

По този начин обществеността е лишена от достъп до нужната информация, с която да сравни различните алтернативи и влиянието им върху човешкото здраве и околната среда.

Не е отчетен и фактът, че освен медицински и биомедицински отпадъци, в инсталацията ще се изгарят и странични животински продукти (СЖП), и/или разтвори от фармацевтични производства, както и и разнородни по състав отпадъци от групата на бракуваните партиди и неизползвани материали.

Липсва и анализ на видовете опасни отпадъци, които не могат да се третират по друг начин освен чрез изгаряне, като се вземат предвид всички налични технологии.

Настояваме в ДОВОС да се разгледат всички алтернативни методи за третиране на съответните отпадъци без изгаряне, такива анализи съществуват в доклади на Световната здравна организация и на Американската агенция за опазване на околната среда.

Повърхностно представяне на здравния статус и здравния риск

В доклада е дадена обща и повърхностна информация за здравния статус на населението и потенциалните рискове от проекта.

Ефектите от изгарянето на отпадъци, конкретно при хлорсъдържащите и опасните отпадъци, трябва да бъдат разгледани в дългосрочен план, най-вече при положение, че експлоатационни период на инсталацията е минимум 20 години – много от замърсителите биоакмулират в телесните тъкани, навлизат в хранителната верига и причиняват хронични болести.

ДОВОС трябва да оцени тези рискове и да предвиди мерки за здравен скрининг (преди) и мониторинг по време на експлоатация и след закриване на съоръжението.

Наложително е да се направи преценка на възможностите за комбинирано, комплексно, кумулативно и отдалечено въздействие на рисковите фактори, както за работещите, така и за подложеното на неблагоприятно въздействие население, както и да се направи прогнозна оценка за влиянието върху здравно-демографския статус на населението при осъществяването на инвестиционното предложение.

ДОВОС трябва да включва и социално-икономически анализ на въздействието на инвестиционното предложение върху цялото население на района и икономиката.

Непълнен план при аварийни ситуации и обществено известяване

Изброените мерки на стр. 54 са изключително недостатъчни.

Трябва да бъде предвидена и система за незабавно известяване на населението в случай на авария или инцидент в инсталацията. Такава система не е описана в ДОВОС.

Недостатъци на използвания софтуер за моделиране PLUME

Моделирането на замърсяване е направено със софтуера PLUME, според изискванията на националното законодателство, но този софтуер има много недостатъци и е морално остарял.

Съществен недостатък на PLUME от гледна точка на съвременното развитие на този тип модели е параметризацията на различните физически процеси, които влияят в съществена степен на полето на замърсяване. Дисперсията (описваща разширението на струята) се отчита в PLUME чрез предварително зададени коефициенти, зависещи от няколко параметъра (скоростта на вятъра, количеството слънчева радиация, достигащо до земната повърхност, облачната покривка и разстоянието от източника). Повечето параметри, с изключение на скоростта на вятъра, липсват в наличните метеорологични данни и на практика определянето им зависи от субективната оценка на оператора.

Самата основа на моделът PLUME ограничава приложението му в повечето случаи до представяне полето на средногодишното замърсяване или определянето на максималното възможно замърсяване при предварително зададен набор от метеорологични параметри (скорост на вятъра и клас устойчивост) и параметри на изпускащото устройство (емисия на вредния примес, физическата височина на комина, температурата на изхвърляните газове, диаметър на изпускащото устройство и дебит на изпусканите газове). Основните проблеми са два: използваната роза на вятъра (ако не е пресметната от данни взети от метеорологична станция, намираща се в непосредствена близост до обекта с достатъчно дълъг ред от данни) се ползва от Климатичен справочник на България (Том 4, Вятър, Институт по Метеорология и хидрология, 1982 г.) и второ разиграваните ситуации за определяне на максималната концентрация не отговарят на реални метеорологични условия.

В момента софтуерът PLUME е приложим единствено за локално разпространение (до около 20-30 km) на пасивни замърсители от индустриални източници (комини), намиращи се върху относително равна и еднородна повърхност. Когато обаче предприятието се намира в близост до други източници на замърсяване (точкови, площни или линейни източници, най-често в градска среда) е необходимо допълнително моделиране на фоновата концентрация от другите обекти, която да се прибави към полученото поле.

Община Монтана се намира в котловина, следователно резултатите от този софтуер не могат да показват реалното потенциално замърсяване.

С оглед на всичко гореизложено настояваме РИОСВ Монтана да отхвърли така предложения ДОВОС.

20.10.2020 г.

С уважение,
Деница Петрова, „Грийнпийс“ – България
Данита Заричинова, ЕС „За Земята“

***

За контакти: Данита Заричинова, ЕС „За Земята“

E-mail: danita@zazemiata.org

Адрес за кореспонденция: София 1164, ул. Кръстьо Сарафов № 24, ет. 1